

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๕/๑๐๐๙๐

กวก. 155
วันที่ 2 ก.ค. 66
เวลา 11.30

สลด. (eMail)

ส่ง : กวก.

รับที่ : ๘8755/66

2 ต.ค. 2566 เวลา 11.27 น.

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๗ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง การจัดทำข้อสงวนเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔
๒. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ
๒. รายงานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศฯ
๓. มติสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐
๔. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญคนสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕
๕. รายงานการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาจัดทำข้อสงวนฯ

ด้วยกระทรวงยุติธรรม ขอเสนอเรื่องการจัดทำข้อสงวนเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำข้อสงวนเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นการกำหนดขอบเขตความผูกพันของรัฐบาลไทยในฐานะรัฐภาคีตามพันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อีกทั้งเป็นการยืนยันเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงของรัฐบาลไทยในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงยังเป็นการแสดงความตั้งใจจริงในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๖ จึงจำเป็นต้องนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อสงวนตามข้อบทที่ ๔๒ เพื่อประกอบการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญต่อไป ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

๒. ความเร่งด่วน ...

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เป็นการยกระดับภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย สร้างความเชื่อมั่นด้านสิทธิมนุษยชนให้กับสังคมระหว่างประเทศ สะท้อนการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้ให้ไว้ในเวทีการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายใต้กรอบ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๓ อีกทั้งสามารถเป็นหนึ่งในผลสำเร็จของรัฐบาลไทยที่สามารถนำเสนอในการประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (ระดับสูง) (Human Rights Council (High Level Panel)) ซึ่งกำหนดจัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๗ ตลอดจนช่วยสนับสนุนให้ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ในปี ๒๕๖๗ ได้ด้วย

๓. สารสำคัญ

๓.๑ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับรองอนุสัญญา เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ ต่อมากรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ผลักดันการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้เสนอเรื่องการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๙ และให้เสนอเข้าสู่การพิจารณาตามลำดับต่อไป

๓.๒ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (วิป สนช.) ได้มีมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาศึกษาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.” (คำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ ๑๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐) โดยคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา ได้จัดทำ “รายงานผลการศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษา” ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ (๑) เห็นชอบต่อการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา และ (๒) เห็นชอบให้จัดทำข้อสงวนต่อข้อบททั้งสี่ ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อบทที่ ๔๒ (การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) และจะไม่ประกาศยอมรับอำนาจของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาตามข้อบทที่ ๓๑ (การรับและพิจารณาคำร้องเรียนจากปัจเจกบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐภาคี) และข้อบทที่ ๓๒ (การรับและพิจารณาคำร้องเรียนจากรัฐภาคีหนึ่งที่กำลังอ้างอีกรัฐภาคีหนึ่งว่าไม่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญา) ซึ่ง วิป สนช. ได้มีมติเห็นชอบรายงานผลการศึกษาของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาในการประชุมวิป สนช. ที่ ๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ พร้อมทั้งให้บรรจุเป็นวาระพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา เมื่อมีกฎหมายภายในรองรับครบถ้วนแล้ว

๓.๓ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ผลักดันร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. และเสนอเข้าสู่การพิจารณาตามลำดับ จนกระทั่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว เป็นกฎหมายที่รองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี

และอนุสัญญา...

และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญแล้ว ดังนั้นจึงทำให้ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญตามมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้

๓.๔ กระทรวงยุติธรรม โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาจัดทำข้อสงวนและคำแถลงตีความต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งการประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนการจัดทำข้อสงวนและคำแถลงตีความเพื่อเตรียมการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ดังกล่าว ทั้งนี้ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้ไทยจัดทำข้อสงวนตามข้อบทที่ ๔๒ การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และจะไม่ประกาศยอมรับอำนาจของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ตามข้อบทที่ ๓๑ และข้อบทที่ ๓๒ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการตั้งข้อสงวนต่อสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ ทั้งนี้ มอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประมวลเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณามอบหมายกระทรวงการต่างประเทศจัดทำข้อสงวนในข้อบทที่ ๔๒ (การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) เพื่อประกอบการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ต่อไป

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

๔.๑ ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของไทย โดยแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีเจตนารมณ์และความตั้งใจจริงที่จะเคารพสิทธิมนุษยชนเทียบเท่ากับระดับสากลอันจะช่วยทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากประชาคมระหว่างประเทศ

๔.๒ ยกระดับกระบวนการยุติธรรม สร้างหลักประกันว่าจะไม่มีการดเว้นโทษต่อผู้กระทำความผิด การดำเนินคดีเป็นไปด้วยความโปร่งใส สอดคล้องกับหลักนิติธรรม

๔.๓ ทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครอง สร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าการลิดรอนเสรีภาพทั้งปวงจากรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำมิได้ ส่งผลให้สังคมมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบให้จัดทำข้อสงวนต่อข้อบททั้งสิ้น ๑ ข้อ ได้แก่ ข้อบทที่ ๔๒ (การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) และจะไม่ประกาศยอมรับอำนาจของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ตามข้อบทที่ ๓๑ (การรับและพิจารณาคำร้องเรียนจากปัจเจกบุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐภาคี) และข้อบทที่ ๓๒ (การรับและพิจารณาคำร้องเรียนจากรัฐภาคีหนึ่งที่กำลังอ้างอีกรัฐภาคีหนึ่งว่าไม่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ)

๖.๒ การประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาจัดทำข้อสงวนและคำแถลงตีความต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบให้ไทยจัดทำข้อสงวนตามข้อบทที่ ๔๒ (การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) และจะไม่ประกาศยอมรับอำนาจของคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ตามข้อบทที่ ๓๑ และข้อบทที่ ๓๒ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการตั้งข้อสงวนต่อสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับอื่น ๆ

๗. **ข้อกฎหมาย...**

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การพิจารณาลงนามในอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหาย (International Convention for the Protection of all Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) เห็นชอบตามที่กระทรวงยุติธรรม เสนอให้ไทยลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และมอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการลงนามในอนุสัญญาฯ ต่อองค์การสหประชาชาติ

๗.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เรื่อง การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และร่างพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการทรมานและการกระทำบุคคลสูญหาย พ.ศ. เห็นชอบในหลักการทั้งการเข้าเป็นภาคี อนุสัญญาฯ และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ

๗.๓ มติสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ เรื่องอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ เห็นชอบให้ ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เมื่อมีกฎหมายภายในรองรับครบถ้วนแล้ว

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดังนี้

๘.๑ เห็นชอบต่อการจัดทำข้อสงวนในข้อบทที่ ๔๒ (การนำข้อพิพาทระหว่างรัฐเข้าสู่ การพิจารณาโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ) เพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครอง บุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ

๘.๒ มอบหมายกระทรวงการต่างประเทศจัดทำข้อสงวนในข้อบทที่ ๔๒ เพื่อประกอบ การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(ทวี สอดส่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

โทร. ๐๙ ๕๔๕๗ ๙๕๓๘ (อัตรากรม)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : chattraphon.d@rlpd.go.th